

Kad ir visas paslaptis
ir visokj mokslą žinočiau... o
kad meilės keturdečiau, esu
niekas.
Sv. Povilas.

METAI V

SÃO PAULO, 1939 M., NOVEMBRO-LAPKRIČIO 4 D.

Adresas: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, São Paulo.

Nr. 44 (215)

Bus perorganizuota Lietuvos Vyriausybė

Noticiario Religioso

EVANGELIO XXIII DOMINGO
S. Matheus — Cap. 9, — vs. 18 — 26.

Falavalhes elle assim, quando acorrou-se um principe, e o adorou, dizendo: Senhor, nesta hora acaba de expirar minha filha; mas vem, impõe a tua mão sobre ella, e viverá. E Jesus, levantando-se, o foi seguindo com seus discipulos. E eis que uma mulher, que havia doze annos padecia um fluxo de sangue, chegou-se por detrás delle, e lhe tocou a fimbria do vestido. Porque dizia consigo; Se tocar ao menos o seu vestido, estarei curada. E, voltando-se Jesus e vendo-a, disse: Tem confiança, filha, a tua fé te sarou. E ficou sã a mulher, desde aquella hora. Chegado Jesus a casa do principe, vendo os tocadores de flauta e um bando de gente em alarido, disse: Retiraevos; porque não está morta a menina, mas dorme. E zombayam delle. E depois que se fez sahir a multiidão, entrou Jesus; e a tomou pela mão e a menina levantou-se. E correu esta fama por toda aquella terra.

Pamaldos

Sj sekmadienį, lapkričio m. 5 d., Pamaldos: VILLA ZELINOJ
8 val. ryto mokyklų mokiniams.
11 val. — Suina.
Su Istatymu Ešenč. Sacramento ir procesija.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj Su ma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos 8½ val. ryto.

ITAQUEROS LIETUVIAMS
PAMALDOS

Lapkričio m. 12 d. Itaqueros bažnyčioj bus lietuviams pamaldos 11 val. Pagiedoti nuvažiuos Bendruomenės jaunučių choras.

ATŠAUKTAS A. POLIŠAITIS

Mums teko patirti, kad Lietuvos konsulas São Paulo p. A. Polišeitis yra atšauktas Lietuvon.

Netekus Klaipėdai, tautai reikia laujant, buvo sudarytas vieningojo darbo ministerių kabinetas, kuris ir dabar tebeveikia. Tačiau paskutinės žinios iš Kauno praneša, kad vyriausybės narių tarpe yra nesutarimų. Matyt tautininkai norėtų atgauti savo prarastą pozicijas ir vėl būti Lietuvos diktatoriais. Bet šis jų planas nepavyks, nes ministerių kabinetas nori ma sudaryti kuoplačiausiais koalicionais pagrindais ir grįžti prie demokratinės santvarkos. Šiuo nelengvu tautai ir valstybei momentu nebūs leista žaisti kokias nors partijas visą kraštą likimu.

SOVIETU LAIMĖJIMAI IR PRALAIMĖJIMAI LENKIJOS

Spalių m. 31 d. Molotovas kalbėjo damas sovietų „seime“ pranešė kiek Rusija pralaimėjo ir kiek laimėjo kovų puodama Lenkijos teritoriją. Kovose su lenkais žuvo 426 kareiviai; sužeistų — 503. Tai Baltgudijos fronte. O Ukrainoj žuvo 491 kareivis ir 1359 buvo sužeisti.

Grobis šiaip atrodo skaidriais: paėmė 900 patrankų, 10 tūkst. tankų, kulakosvaidžių, 150 milijonų šautuvų šovinių, vieną milijoną patrankoms granatų ir apie 300 karo lėktuvų.

Teritorijos rusams teko: Baltgudijos 108 tūkst. kvadratiniai kilometrai, Ukrainoj 88 tūkst. kvadratiniai kilometrai. Užimtoje teritorijoje gyventojų yra 13 mil. kurie skirstosi tautybėmis: ukrainiečių 7 milijonai, baltgudžių 3 milijonai, virš milijono lenkų, ir apie tiek pat žydų.

RUSU--VOKIEČIŲ PREKYBA TIK PER LIETUVĄ

Užsienių spaudos žiniomis, visa didžioji Vokietijos prekyba apyvarta su Rusija eis per Lietuvą, nes taip esą numatyta Reicho — SSSR ekonominėje sutartyje. Vokiečiai tuo būdu nori išvengti tiesioginio kontakto ir duoti uždirbti Lietuvai. Be to, magistralinė geležinkelio linija su Rusija eina per Lietuvą. Atrodo, dėl šios aplinkybės Lietuva gali turėti gražaus pelno iš transporto pajamų.

SUOMIJA NENUSILEIS

Helsinkis. Užsienių reikalų ministeris pareiškė, kad Suomija nepasirašys jokių sutarčių, kurios galėtų būti pavojingomis valstybės nepriklausomybei. Siulomą iš sovietų pusės karštesnę ir tarpusavio pagalbos sutartį suomių

vyriausybė atmetė. Buvo numatoma derybas jau šią savaitę baigti. Tačiau užsienio reikalų komisaro Molotovo pasakyta kalba derybų eigą apskunkino ir dar labiau supajainojo. Vargu ant ryžtingos suomių tautos sprando pavyks Kremliaus diktatoriams uždegti savo leteną ir laisvąs suomių pavergti.

Nors sienų nustatymo tarp Lietuvos — Rusijos sutartis jau pasirašyta, tačiau lig šiol užsienio spaudoj Lietuvos — Rusijos sienų ruožiniai nepaskelbta. Iš Lietuvos gautomis žiniomis aiškėja, kad Lietuvai dabar teko tik dalis buvusios Viliaus gubernijos. O buvusi Suvalkų gubernija, ligi Nemuno yra vokiečių valdžioje. Taigi dar nevisi pavergtieji kraštai grįžo Lietuvai. Šeškai, Punkskas, Suvalkai yra vokiečių valdžioje.

Kaunas. Lapkričio m. 1 užsienių reikalų ministerijoj pasikoito protokolais ir rutiifikacijos dokumentais lietuvių vokiečių sutarties pasirašytos 4 m. gegužės m. 30 d., sulig kurios Lietuva Kildipėdos uoste gauna laisvą zoną. Prieš kiek laiko užsienio korespondentai šią žinutę rašė, kad greitai žaiku Lietuvai bus gražinta Klaipėda.

SUSIRINKIMAI: Ši sekmadienį, lapkričio m. 5 d. Vila Zelinoj, mokyklos patalpose bus šie susirinkimai: Lietuvių Katalikų Bendruomenės ir mokyklos mokinių tėvų.

7 val. val. L. K. Bendruomenės Jaunimo Sekcijos susirinkimas. Nariams dalyvavimas būtinas. Turi dalyvauti ir futbolistai ir ping-pongistai. Nedalyvavusieji ir išanksto nepasiteisinusieji bus išbraukti iš narių tarpo. Drausmė — kiekvienos organizacijos kartinis akmuo.

— Praėjusį sekmadienį Bendruomenės choras iškilmingųjų pamaldų metu giedojo Santos katedroj kecuriais balsais šv. Jeronimo (kompozicija J. Stankūno), mištas. Choras savo pareigą atliko be priekaišto. Tai pažymėjo netrumpos recenzijos ir vietos spauda. Katedros vadovybė ir kitų didesnių iškilmųjų progų prašys Bendruomenės chorą giedoti katedroj. Praėjusį sekmadienį Bendruomenės choras gražiai išreikšavo lietuvių vardą.

Mokėdamas tik 10\$ per mėnesį

ausitvarkys savo dokumentus ir išgaus CARTEIRA DE IDENTIDADE MODELO 19 be jokio rūpesčio ir vargo. Sitokiomis išimokėjimo sąlygomis dokumentus parengia Antanas Dutkus. Darbas pigus, sąžiningas ir skubus. Kreiptis galima kasdien nuo 8 val. ryto ligi 8 val. vak. Sekmadieniais nuo 8 val. ryto ligi 12 val.

Rua da Mooca, 1721 (Aido Redakcijoje), Telef. 2-1123.

1000 Kontu

laimėti Loterijoj ne kiekvienam taikosi, tačiau puikj dramą pamatyti ir jaunikiai laiką praleisti galės kiekvienas, kuris š. m. lapkričio 25 d. šeštadienį, ateis į Vyčių

Viesa Vakara

rengiamą Mokoje, Italų salėje, Rua da Mooca 2346 (ant. 506). Vyčių meno kolektyvas suvaldins kupiną jaudinančių scenų, meilės, kančios, klastos ir ištikimybės dramą

"Is Meiles"

Nepalyginamas vaidinimas! — Mastinės scenos! — Choras, duetai ir solo! Sokiama gros puikus dūdų orkestras. Pradžią 8 val. vakaro — Pabaiga 4 val. ryto. Įsijykite išanksto kvietimus pas Vyčių Valdybos narius ir Choriistus.

SVETIMŠALIŲ „CARTEIRA DE IDENTIDADE“

išdavimas ir registracija atitinkamoje Delegacijoje jau prasidėjo gegužės 4 d. Vieni abiejų lyčių svetimšaliai nuo 18 iki 60 metų amžiaus privalo išimti „Carteira de Identidade“ ir registruotis. AGENCIA RALICKAS tiekia visas tuo reikalu žinias ir priėmė šia visus legalizacijos dokumentus carterai išgauti. — Kreipdamiesi į

AGENCIA RALICKAS Darbas atliekamas už 70—80 milrejų. Raštinė atidaryta nuo 8 iki 16 val. sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Rua dos Gusmões, 324 (netoli Gabinete de Investigações). Bondės iš Largo São Bento: 1, 2 ir 13.

ŠVIESA

LUZ

ORGÃO DA COMUNIDADE CATOLICA LITUANA SAO JOSÉ

Redator responsável: JESUS SABORIDO MONTANÉS

Redação: CONVENTO SANTO ANTONIO DO PARY, S. Paulo Caixa Postal 4.118. Fone 2-6262
 Assinatura: Brasil e toda America do Sul -- 12\$, Europa -- 24, Estados Unidos -- 1 dolar.
 Numero avulso -- \$300. Numero atrasado -- \$500. Iscena sestadieniais 6 -- 12 puslapij.
 PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Piestų Amerikoje -- 12\$000 Europoje--24\$000 ir S. Amerikoje -- 1 doleris.
 Pasiras numeris -- \$300. -- Redakcija rankrasciū nesaugo ir savo lėšomis negrazina. Honoraro niekam nemoka.
 Uz skelbimj turini neatsako.

„TIEK ILGAI MES JUS LAUKĖME“!

Vilnius jau mūsų!

Saunioji Lietuvos kariuomenė penktadienio ankstyvą rytą pradėjo okupuoti pavergtas Lietuvos žemes, o šeštadienio 11 val. įžengė į Gedimino miestą. Sekmadienį Gedimino Kalne iškelta Lietuvos trispalvė. Tuo būdu senoji Lietuvos sostinė, Gedimino Sapno Miestas, viso pasaulio lietuvių lgesys ir mūsų Tautos istorinė Sventovė susijungė su Nepriklausoma Lietuva. Lietuviai grįžo į savo Jeruzalę ir džiaugsmo sąrašas laisto pilkus Vilniaus akmenis.

Cia patėkiama savo Skaitytojams Vilniaus Krašto ir miesto užėmimo keletą smulkmenų.

Vos buvo per radio pranešta, kad su Sovietais pasirašytas mūsų atstovo Maskvoje p. L. Natkevičiaus protokolas dėl rusų kariuomenės Lietuvoje laikymo ir Vilniaus užėmimo, tuojau ne paprasto džiaugsmo bangą nusūbavo per visą kraštą. Kaunas ir visi provincijos miestai pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Tautinės vėliavos iškėlė ir dauguma Vilniaus miesto gyventojų nors ten dar tebeiešminkavo rusai. Buvo pranešta, kad Lietuvos kariuomenė įžengė į Vilniaus teritoriją ties Sirvintais, kur 1920 metais ėjo kruvinos ir žūt būtinės kovos dėl Lietuvos ir Vilniaus Krašto laisvės. Anos pusės gyventojai lietuviai nemiegojo išties, naktį iš ketvirtadienio į penktadienį, spalį 27 dieną. Iš tolimiausių apylinkių rinkosi kinkiniai prie kelio, kuriuo tu rėjo pražygiuoti Lietuvos kariuomenė. Jie buvo su savimi atsinešę kirvius, kėstuvus ir netrukus ėmė statyti ties kiekvienu kaimu garbės vartus. Mer gaitės atsinešė paskutinių rudens gėlių iš lietuviškų darželių ir pynė vainikus garbės vartams ir kariuomenė papuošė.

Koks pakilus buvo visų ūpas, užsienio telegramos net nesilma aprašyti. Jos pažymi, kad lietuvių džiaugsmas buvo neaprašomas. Pagaliau ėmė aušti istorinis spalį 27 d. rytas. Nuo Sirvintų pasirodė plieninės Lietuvos kariuomenės kolonos. Ilgą virtinę tankų sekė gražios pėstininkų gretos, o už jų nesibaigiančių kolonų joje geriausi Europos ir viso pasaulio kavaleristai — šaunioji mūsų ulonai, gusarai ir dragūnai. Kariuomenės priekyje ant nerimstaucio balto žirgo jojo brigados generolas Vitkauskas, Nepriklausomybės kovų didvyris. Ties šiaudine «siena» kariuomenėi buvo įsakyta sustoti. Per 19 metų lenkų smurtas buvo šių «sienų» uždaręs, nes čia jų klauto 1920 metais spalį mėn. 9 dieną buvo įpautas kruvinas pūvis skersai Lietuvos kūnui. Dabar atėjo lietuvis tų pūvių savo žirgų kanopomis sutrypti ir «sienos» stulpus išvartyti, kuriuos smurtas buvo pastatęs.

Generolas Vitkauskas trumpa bet ugninga kalba pažymėjo, kad Lietuva gyvena istorinį momentą. Paragino karius deramai atlikti savo pareigą ir tin kamai reprezentuoti Lietuvos ginklo garbę Sostinės gyventojų akyse. Po jo kalbos Vilniū vaduoti Sąjungos atstovai išvertė lenkų stulpus, prie demarkacijos linijos pastatytus, apipylė juos gazolinu ir sudegino. Visi nusisėmė kepuos ir galingai sugiedojo Lietuvos himną. Šis simbolinis aktas turėjo pažymėti, kad galintina sulaužomos visos užtvartos skyrusios Vilniū nuo savo Motinos Lietuvos, ir kad jokia jėga niekada atstelyje Vilniaus jau daugiau nebe atplėsi. Po šio simbolinio akto Lietu-

vos kariuomenės kolonos peržengė «sieną». Vilniaus krašto lietuviai sutiko juos su neaprašomu entuziazmu. Ant tankų ir karių lįjo nesiliaujančios gėlių lietus. Iki ašarų susijaudinę lietuviai šaukė: «Sveiki, broliai lietuviai! Sveika, mūsų kariuomenė! Tiek dang metų mes jus laukėme!» Visų akyse žibėjo džiaugsmo ašaros. Tuo tarpu plieniniai tankai ir kariuomenės kolonos vis siūnko į priekį pro garbės vartus pavergtos žemės laukais, nešdamos į ten laisvę ir gražesnę gyvenimą. Iki Vilniaus miesto visas kelias buvo nepanašus į kariuomenės žygiavimą, o į trijumfo paradą. Vilniaus krašto lietuviai nenorėjo likti ir žygiavo su kariuomene kartu. Nieko negėlėjo nė karininkų prašymai grįžti namo ir dirbti savo darbą: jie norėjo drauge nueiti į Vilniū su savo kariuomene... Rusų kariuomenė atsitraukė, laikydama maž daug 4—6 kilometrų atstumą.

Vilniū lietuviai pasiekė tik šeštadienio pietumis — apie 11 val. dieną. Neaprašoma nuotaika ir džiaugsmas viešpatavo mieste. Vjos mažumos, lenkus išskyrus, su entuziazmu sutiko Lietuvos kariuomenę.

Visas miestas skendo tautinių vėliavų jūroje, nors dar buvo rusų sąrgybos. Vokiečių korespondentas Alexander Bohth von Hohenbach telegrafuoja, kad Lietuvos kariuomenės įžygiavimas į Vilniū nustebinęs net jį, vokiečių, ir visus užsienių spaudos korespondentus. Kariuomenės drausmė ir išorinė išvaizda esanti nepalyginamai puiki. «Glantzende Truppen» — tropas magnificas — taip apie Lietuvos kariuomenę rašo vokiečių korespondentai. Vilniaus užėmimas baigėsi iškilmingu parodu, taktantiniams minims džiūgaujant ir sveikinant Lietuvos kariuomenę. Po paradą generolas Vitkauskas priėmė vėtos mažumų atstovus, kurie sveikin Lietuvos kariuomenę ir lietuvių tautą ir pareiškė savo ištikimybę bei lojalumą Lietuvai. Pirmaisiai kalbėjo lietuvis tik ką iš lenkų kalėjimo išėjęs. Jo žodžiai buvo nepaprastai jaudinantys. Tai kankinlo už lietuvių žodžiai. Po jo kalbėjo lenkų, mažarusių, rusų, totorių ir žydų atstovai. Po to generolas Vitkauskas dar priėmė ir spaudos atstovus pirmenybę suteikdamas Vokietijos žurnalistams.

Vilniaus miesto okupavimas baigtas sekmadienį. Po iškilmingų pamaldų Aušros Vartuose ir visose kitose Vilniaus bažnyčiose Lietuvos kariuomenės daliniai ir daugybė miestiečių nuvyko į Gedimino Kalną, kur pilies griuvėsių bokšte buvo su visa iškilmingumu iškelta mūsų trispalvė. Šia proga buvo minėtas ir Lietuvos kunigaikščio Gedimino atminimas, kuris 1323 m. Vilniū perkėlė Lietuvos sostinę. Po to Gedimino parke buvo surengtas iškilmingas aktas, kuriame dalyvavo užsienio spaudos atstovai ir Amerikos pasiuntinys Lietuvoje, kurie pasirašė Auksinėje Vilniaus miesto knygoje. Tuo tarpu generolas Vitkauskas priėmė vokiečių spaudos atstovą ir jam pareiškė:

«Šį istorinį momentą aš prašau jūsų agentūros perduoti mano, ir mano vadovaujamos kariuomenės vardu linkėjimus visiems užjūrių lietuviams. Su ypatingu jautrumu mes atsiunčiame sveikinimus abiejų Amerikų lietuviams».

TELEGRAMOS:

Vokietijoje neramu

Vokietijos vidaus gyvenimas kasdien sunkėja. Didelė nesutarimai yra tarp Hitlerio ir kariuomenės aukštosios vadovybės. Hitleris norėtų prancūzus pulsti visu frontu. Karo vadai nenori sutikti, nes tokio puolimo pasekmės būtų labai abejotinos, o žuti turėtų bent vienas milijonas karių.

To nesutarimo pasekmės yra tos, kad vyriausias vokiečių kariuomenės vadas atsako iš savo pareigų. Armi ja komanduoti palma pats Hitleris, savo patarėju pasakyd generolą Keitelį. Paryžiaus spauda praneša, kad buvęs ilgametis vokiečių banko valdytojas Šachtas, ir vjono dienraščio savininkas Hugenbergas, pabėgo iš Vokietijos. Numatyta pakeisti ir karo veiksmų vyriausias vadas vakarų fronto generolas Halder. Šie visi pakeitimai išsukė didelį nepasitenkinimą karininkų sluoksniuose.

PARYŽIUS. Vokietijoje ginklų fabriku darbininkus prižiūri slaptosios politinės policijos valdininkai. Darbininkai yra verčiami dirbti labai sunkiomis sąlygomis. Darbo produktumai labai sumažėjęs.

Po to Generolas dar spaudos atstovams pareiškė, kad Lietuva vos nuosaukią mažumų atžvilgiu politiką. Ji stengsis bendradarbiauti su visomis tautinėmis Vilniaus gyventojų grupėmis. Visas sekmadienio iškilmes transliavo Lietuvos radio lietuviškai ir lenkiškai.

Rusų kariuomenė sekmadienį pradėjo atsitraukti iš Vilniaus miesto. Spėjama, kad Vilniuje nebūs rusų igulos, nors derybos dar su jais nebaigtos.

Paskui Lietuvos kariuomenę traukė ilgos gurguolių eilės su maistu, drabužiais ir kitomis reikmenimis, kurių taip labai stokoja to krašto gyventojai. Vilniuje jau buvo kilęs badas ir kai kur pasireiškusi šiltinė. Kalnų gyventojai, nepasitikėdami nei lenkais nei rusais, maisto į miestą nevezė. Pranešama, kad dabar jau nemaža maisto atvežama, tačiau prie kepyklų dar vis tebestovi ilgos eilės norinčių gauti duonos. Vyrauja įsitikinimas, kad Lietuvos vyriausybė greitai grąžins kraštą į normalų ekonominį gyvenimą.

Pačiame Vilniaus mieste gyvenimas įeina į paprastą vėžę. Autobusai vėl pradeda kursuoti. Bažnyčios atidarytos ir sekmadienį buvo visos kupinos žmonių. Su Kaunu pradėtas traukinių susisiekimas, kurie eina kol kas tik 4 kartus į dieną. Vėliau eis dažniau.

Visos mažumos labai džiaugiasi, kad Vilnius teko Lietuvai. Visi juk žiauriai buvo lenkų persekiojami. Apie 100 vokiečių ir daugybė baltgudžių lenkų buvo nežinia kur išvežti. Greičiausiai, nuzudyti, nes jokios žinios apie juos neturima. Lietuvių veikėjai taip pat tik dabar paleisti iš kalėjimų.

Lietuviškų laikračių kolkas išleista tik ekstra telegramos.

Apyvarčioje kursuoja tiek zlotas tiek ir litas. Vienas litas moka penkis zlotus. Netrukus zlotas bus iš apyvartos visai išimtas, nes praktiškai jis nieko jau nevertas. Išeiti zlotus Vilniaus gyventojai turi ligi gruodžio mėn. 1 dienos.

Telegramos praneša, kad Lietuva atvyks 50.000 rusų kariuomenės. Ar tai teisybė, nežinia. Anksčiau buvo rašyta, kad Lietuvoje stovės iki 20.000 raudonarmiečių.

Iš Paryžiaus pranešama, kad rusai, kai užbaigs derybas su suomišiais, kvies švedus į Maskvą tartis. Spėjama, kad ir švedams rusai pasiūlys pasirašyti sutartį panašią kaip Pabaltijos kraštams.

Spalį 31 d. Austrijoje pradėjo veikti slapta radio stotis smarkiai kritikuojanti vokiečių režimą. «Mes austrai», pareiškė kalbėtojas, «turime tik vieną norą — atsiskirti nuo Vokietijos».

Paryžiaus spauda praneša, kad vokiečių politinės policijos šefas Himler pradėjo kalbinti «valymą». Pirmaisiai, kurie buvo nepalankūs Hitlerio režimui kisdavo į kalėjimus, įvykdavo į koncentracijos stovyklas. Dabar jau nė ten nėra vėtos. Visus nepalankius nacių režimui «sulikviduoja». Nuo spalio 12 dienos ligi spalio 30 d. sufaudė tūkstantį kalinių. Vokietijos naciai savo terorizmui pralenkė ir Rusijos bolševikus.

Užsienio spauda praneša, kad Austrijoje ir Cekoslovakijoje, tiek iš tu kraštų sumobilizuotose armijos dalyse, tiek laisvų piliečių tarpe yra didelės nepasitenkinimas, kuris pareiškia viešų būdu, demonstracijomis nukreiptomis prieš Vokietiją. Vokiečiai su nepaklaniaisiais žiauriai elgiasi. Kita kalėjimuosna ir šaudo.

Musoli turi paprotį laikas nuo laiko pakeisti visus vyriausybės narius. Tai padaryta ir šią savaitę. Ministerių kabinetas, išskiriant užsienio reikalų ministrį Ciano, šėjo visi nauji žmonės. Užsienio spauda tvirtina, kad naujoji vyriausybė laikysis ir toliau tos pat politikos, tačiau bus atnaujintas atsikratyti vokiečių įtaka užsienio politikoj. Vokiečiai tuo yra su sirūpinę.

Italijoje, Toscanos provincijoje buvo jaučiamas stiprus žemės drebėjimas. Žmonių aukų nėra.

LONDONAS. Karo metu vokiečiai negali naudotis savo prekybiniais laivais, nes paskelbus blokadą visi keliai į užjūrį užsidarė. Yra numatyti visus prekybinius ir keleivinius laivus išmaintyti su rusais ant maisto produktų, bei kitos žaliavos. Vokiečiai rūšams gali duoti 3200 laivų. Vokiečių vadai sako, kad karui pasibaigus ir jiems laimėjus karą prekybinių laivų jie gausią, kaip kontribuciją iš Prancūzijos ir Anglijos.

Balkanų bloko sudarymu Italija rūpinasi. Paskutiniu metu sudėjo į artimus santykius su Rumunija. Su Graikija ruošiasi pasirašyti nepuolimo sutartį. Balkanų valstybės į šias Italijos pastangas labai palankiai žiūri. Neuzilgo Balkanų valstybės bus stiprus veiksnys Europos politiniame gyvenime su kuriuo visi turės skaltytis. Įvykiai eina ta kryptimi, kad rusai ir vokiečiai visiškai netenką Balkanus įtakos.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Pasikalbėjimas su Vilniaus lietuvių vadu

Vokiečių telegramų agentūros Transocean specialiai nusūstas sv Lietuvos kariuomenė į Vilnių reporteris p. Alexander Bolito von Hohenbach aplankė Vilniaus lietuvių vadą, tik ką iš kalėjimo parėjęs, p. K. Stašis, ir tetaravo apie lietuvių gyvenimą Vilniuje per šį 19 priespaudos metų. P. K. Stašys pasakojo:

— 12 metų, kai vadovauju Vilnių lietuviams ir lietuviškam sąjūdžiui Vilniaus išlaisvinimas buvo mano veikimo tikslas. Įvairiuose mažumų kongresuose Genevoje prie Tautų Sąjungos aš nenulstamai protestavau prieš neteisę ir priespaudą, kurių aukomis mes buvome, o taip pat ir prieš prijų gimą šio lietuviško krašto prie Lenkijos. Lenkai mane persekiojo ir kalino bet, kaip tamsta matai, aš likau savo vijoje ir vis dėlto sulaukiau valandos, kai išsipldė mano gyvenimo didžiausia svajonė: Vilnius vėl lietuvių rankose!

— Sakykite, kaip jūs sužinojote kad Vilnius grįžta Lietuvai?

— Tatai buvo spalio mėn. 10 dienos pavakare. Per radio išgirdome, kad Maskvoje per lietuvių—rusų derybas nuspręsta gražinti Vilnius Lietuvai. Mano džiaugsmas buvo toks, kad aš, nepaisant senyvo amžiaus, nutveriau savo žmoną ir pradėjome šokti kam baryje. Mes sukomes apie stalą. Tačiau mes turėjome dar tinkamai pirengti šį miestą perduoti Lietuvai. Reikėjo rūpintis išlaikyti mieste iki to laiko tvarka. Tuo pradėjau rūpintis aš. Ėmiau organizuoti lietuvišką tvarkos tarnybą, bet dėl pasireiškusių miesto bruzdėjimo bolsėvikų mane suėmė.

Tik po 14 dienų buvau vėl paleistas užprotestavus prieš mano areštą Lietuvos vyriausybei. Išėjęs iš kalėjimo vėl dirbu tą patį darbą.

— Kaip vystėsi lietuviškas veikimas per 19 lenkų priespaudos metų?

— Iki 1920 metų Vilnius priklausė Lietuvai — kalbėjo p. K. Stašys. — Tais metais visame krašte buvo 200 pradžios mokykų, dvi gimnazijos ir viena mokytojų seminarija. Po 19 metų mums beliko tik viena pradžios mokykla ir viena be jokių teisiu gimnazija. Visos lietuviškos organizacijos uždraustos.

I klausimą, kokių planų turi lietuviškai ateitį, p. Stašys atsakė:

— Šiuo metu Vilniuje yra specialii komisija, kuri šį klausimą studijuoja. Greičiausia į Vilnių bus perkelti kai kurie Kauno universiteto fakultetai ir įsteigtos penkios lietuvių gimnazijos, kuriose galės mokytis tūkstančiai lietuvių jaunimo. Visur bus steigiamos krašte lietuviškos mokyklos. Mažumų atžvilgiu mes laikysimės tolerantiškai. Mažumoms bus duota galimybės laikyti savo mokyklas; jas galės įsteigti vokiečiai, lenkai, mažarusiai, žydai.

Balgame, p. K. Stašys prašė perduoti sveikinimus visiems užjuriu lietuviams ir specialiai savo geram pažįstamui Siaurės Amerikos lietuvių sporto vadovui advokatui Jonui Borden (Bagdžiūniui).

SVEIKINIMU TELEGRAMOS

Lietuvos ministeris pirmininkas generolas J. Cernius sąryšy su Lietuvos kariuomenės įžengimu į Vilnių nušuntė SSSR užsienių reikalų komisariui Molotovui telegramą, kurioje reiskia padėką Rusijai už pagalbą, suteiktą atgaunant senąją sostinę iš lenkų vergijos. Jis prašė perduoti šią Lietuvos padėką Rusijos respublikų unijai Stalinui ir vyriausybei.

Molotovas atsakė taip pat telegrama, kurioje sveikina lietuvių tautą

jos didžiosios svajonės įgyvendinimo proga — senosios sostinės sugražinimas. Molotovas dar roikiškai pasitenkinimas, kad tarp Rusijos ir Lietuvos buvo dar labiau sutvirtinti geri draugingumo ryšiai, kurie galėsia ateityje patarnauti abiejų tautų gerbūviui ir taikai sustiprinti.

Specialūs pašto ženklai

Paštų Valdyba išleido specialius pašto ženklus Vilniaus atgavimui atminti. Šie ženklai panašūs į tuos, kurie buvo išleisti Nepriklausomybės dvidėšimėiui paminėti.

— I Vilnių įžengus Lietuvos kariuomenėi, nustojo veikti laikinoji „valdžia“, sudaryta spalio mėn. 19 dieną.

“Supuolimas”

Užsienių spauda su tam tikru ju moru pažymi vieną kunteplėkai linksmą aplinkybę: kai lietuvai perėmė Vilniaus valdžią ir savo rankas, buvo išleista įsakymas, kad visi piliečiai turi turėti ginklus atiduoti kariuomenės vadovybei ir laikyti tvarkingai, dirbti savo darbą etc. Tą įsakymą pasirašė pulkininkas Kaunas. Vadinas, prašom praeipana: anais metais jūs rašėte ul timatumą Lietuvai ir šūkavote prieš Kauną, tai dabar Kaunas griežtai jums įseko padėti visus ginklus ir atiduoti juos Lietuvos kariuomenės žinion — visus, nors tai būtų surūdiję pistoletas. Iš savo pusės mes nemanome, kad tai būtų tik supuolimas. Mat lietuvis yra špoininkas, mokąs iš linksmosios pusės ir į rimčiausius dalykus pažvelgti. All right!

— Numatoma Lietuvoje likviduoti ir išparceliuoti savanoriams ir mažai žemiams valdžios iki šiol laikytus pavzdinguosius ūkius ir jų privačių savininkų, kurie tuos ūkius vedė, paliekant savininkams įstatymu numatytą normą.

UŽSIENIS APIE LIETUVOS IR VATIKANO SANTYKIUS

Ryšium su paskyrimu Lietuvai nuncijaus J. E. ark. Valegos ir su paskyrimu naujo Lietuvos ministerio prie Vatikano p. S. Girdvainio, italų prancūzų, anglų ir k. spaudoje pasirodė straipsnių ir žinių, kalbančių apie dar labiau gerėjančius santykius tarp Lietuvos ir Vatikano. Taip, pvz., anglų laikraštis „The Universe“ ryšium su tais naujais paskyrimais prisimena ankečiau buvusias komplikacijas dėl katalikų akcijos ir teol.-filos. fakulteto ir sako: „Nauji paskyrimai rodo, kad santykiai tarp Šventojo Sosto ir Lietuvos yra labai pasitaisę ir kad įvairūs tarp jų buvę nuomonių skirtumai arba jau išnykę ar greit išnyks“.

Išplatinta jau 20.000 Naujojo Test. knygu

Speciali atpiginta N. Testamento — Evangelijų laida susilaukė ypatingą pasisekima. Pirmoji laida — 20.000 — jau išplatinta, o yra gausiai ir naujų pareikalavimų. Greitu laiku numatoma išspausdinti dar 20.000 egzempliorių. Be to, šiais metais numatoma atskira knyga išleisti ir antrąją N. Testamento dalį — apaštalių laiškus ir darbus. Ši knyga irgi leidžiama papiginta kaina. Pirmos jos laidos numatoma spausdinti 25.000. Rengiamasi dar išleisti visą Sv. Raštą — Naujojo ir Senojo Testamento — su komentarais, trijuose tomuose. Komentarai paruošė J. E. ark. Skvireckas. Leidinys bus daugiau pritaikytas švietimui. Numatoma leisti prenumeratos būdu.

Derėsis dėl apdraustųjų Klaipėdos kasose

Klaipėdos krašto draudimo kasose buvo apsidraudę daug Lietuvos piliečių, kurie po Klaipėdos krašto užėmimo persikėlė į Didžiąją Lietuvą. Artimu laiku numatomas lietuvių — vokiečių derybos dėl draudimo pašalų jiems mokėjimo ir toliau.

LEGENDA APIE ŠV. JULIJONĄ

(Tąsa iš 43 nr.)

Julijonas į visa sai jiems mandai atskaidavo.

Slinko mėnesiai ir metai. Julijonas dažnai užmerkdamo akis, norėdamas atmintim grįžti į savo jaunatvės laikus: matų pilies duris, medžioklės ūgis, taunus. Matė vynuogynę iš šakelių padarytą vygę, o joje šviesiaplaukį kūdikį, taip turtingai pasipuosiuisio senio ir aukšta kepure poais. Bet vėl tuoj pasirodydavo du lavonai... Su sikrintę ir verkdamas tada šaukė:

— O vargšė tėvel! O vargšė motina, vargšė motina!

Vieną naktį sapne jam pasirodė, tarytum girdi balsą, kuris šaukė jį vardu, laiklausę išėkyrė iš bangų užimo O tas pats balsas šaukė:

— Julijonai!

Balsas ėjo iš antros upės pusės, kuris jam palyginti su upės plotu, atrode ypatingas.

Kažkas trečią kartą tarėi bažnyčios varpo balsu suauko:

— Julijonai!

Julijonas užsidedęs žibintą išėjo iš trobelės. Kaukė padūkės vėjas. Jis greitai atrisio laivelį. Staiga vanduo nurimo, laivelis švelniai juo slidinėjo

ir bematant atsidūrė antroj pusėj, kur jo laukė kažin koks žmogus. Jis buvo apsiaustęs audeklo, veidas buvo pamsėjęs į gipsinę kaukę, akys raudonesnės už liepanojančią žariją. Prisiartinęs prie jo su žibintu, Julijonas pastebėjo, kad nepažįstamąjį dengia baidos raupsai. Tačiau jo išvaizda turėjo kažin ko didingo. Vos tik ilipo į laivelį, tą nosą tabiai įpaudė į vandenį — toks buvo sunkus. Julijonas pradėjo irties.

Kiekvienu pasiryrimu staigios bangos kėlė laivelį į viršų. Juodesnis už rašalą vanduo juodavo iš abiejų pusių. Aplinkui kunkuliavo, virė, o laivelis šokinėjo tai į viršų, tai vėl krito į gelmes.

Kruša krito jam į rankas, lietus glostė nugarą tačiau Julijonas nesu-tojo žibintavas švietė laivelio prieką. Je. Lakiąją paukėčiai kartais jį vseni užtemdydavo. Bet jis nuolatais matė keleivio sužalotą veidą, kuris nejudėdamas stovėjo užpakalyje.

Kai prisiyrų prie trobelės. Julijonas atidarė duris ir jo svečias toai atsisėdo pasileit. Buvo matyti liepas jo kūnas krūtinė, pečiai, kurių beveik galima buvo atskirti iš po nesuskaitomos daugybės žaidų. Milžiniški rau-

pai švagojo jo veidą.

— Aš alkanas! — tarė.

Julijonas davė jam ką turėjo: seną gabalą lašinių ir juodos duonos riekiutę. Kai suvalgė, stalas, suolas ir peilio kotelis buvo pilni tokių pačių dėmelių, kokių nepažįstamasis turėjo kane. Paskum tarė:

— Trokštui!

Julijonas nuėjo puodo. Iš jo ėjo aromatinis kvapas. Buvo tai labai geras vynas, o žaiduotasis, ištiesęs ranką, vienu gurkėniu visą nurijo. Tada jis vėl tarė:

— Man šalta!

Julijonas vidury kambario sukūrė ugnį. Žaiduotasis prisitartino prie liepsenos sušilti. Bet pritūpęs ant pirštų visas drebojo ir alpo. Jo akys jau ne žibėjo žaidžios vis didėjo, ir jis prislėgtu balsu tarė:

— Tavo lova!

Julijonas maloniai jam padėjo kad galeitų į lovą nueiti.

Žaiduotasis dėjavo pro jo rūpas matėsi juodi dantys, krūtinė greitai kilojosi. Paskum jis užsimerkė.

— Oi, rodosi, kad mano gyslos suledijol! Prisiartinink prie manęs!

Julijonas paklausė jo prašymo ir atsigulė ant pageltusių lapų visai šalia

jo. Žaiduotasis pakėlė galvą.

— Nusivilk, kad galėčiau pasišildyti prie tavo kūno!

Julijonas nusivilko. Paskum nuogas vėl atsigulė į lovą ir jautė prie savęs žaiduotojo odą, šaltesnę už ledą ir kietą lyg granitą. Norėjo jį nudžinti, o šis sunkiai alsuodamas tarė:

— Oi, mirėtu! Prisiartinink, sošil dyk mane! Ne rankomis, nei Visu sa vo kūnu!

Julijonas nusivilko. Paskum atsigulė ant jo visos: lūpomis prie lūpų krūtinė ant krūtinės.

Žaiduotasis jį apkabino. Staiga jo akys įgavo žvaigždžių šviesos. Plaukai lyg saulės spinduliai, pailgėjo. Jo kvapas turėjo rožių kvapą. Ežero bangos pradėjo giedoti angeliską giesmę.

Tuo tarpu nežemiškas džiaugsmas lyg putojančio ežero bangos, užliejo besišypsantį Julijono sielą. O tas kurio rankos jį apkabino, be perstojo augo ir didėjo, galva ir kojomis lieda mas trobis sienas. Tada stogas nutrūko ir nusirito tolin. Firmamentas suspindėjo, ir Julijonas plaukė dangaus mėlėne, veidas į veidą su Visapaciu Jėzumi, kuris nešė jį į dangų.

(Pabaiga).

BUK MANDAGUS

Sveikinimasis

Paprastiausias ir visiems bendriausias artimo meilės ženklas yra sveikinimasis. Iš sveikinimosi galima pažinti, kuris žmogus yra išsilavinęs, džiulingas ir kuriam stoka auklėjimo. Paprotys reikalauja, kad pažįstami susitikę sveikintųsi. Todėl kiekvienam yra svarbu žinoti kaip, kada ir su kuo reikia sveikintis.

Yra įprasta kad mažesnis sveikintų vyresnį, vaikinai merginas, ponai — ponias, ir tt. Ir mažesni už save asmenį susitikus nereikia laukti, ligi jis pasveikins tave pirmas. Kitiems dvasios žmogus visuomet yra pilnas gerų norų ir juos reikiama artimo meile; niekad nėra pūkus, ir nelaukia, kad tik kiti jam lenkųsi.

Susitikus gatvėje pažįstama, kelia ma kopurė, visuomet dešine ranka. Ci garas ar popirosas privalu kaire ranka iš burnos išimti. Keliant kopurę reikia ją visai nusimauti, neužlenkia pajudinti, tartum bijotų žmogus, kad jos kas neiškristų. Pakėlus kopurę, ranka per alkūnę turi sudaryti maždaug buką kampą. Galva linkterėjus vėl užsidėti kopurę. Sustojęs gatvėje šnekotėti su moterimi, vyras laiko kopurę rankoje. Bet moteris turi būti mandagi ir paprašyti apsimauti.

Moterys sveikina gatvėje papras tai tik galvą linkterėdamos. Tačiau ir liemuo, linkterėjant galvą, neturi atrodyti stačias bet truputį palinkti į priekį.

Jei asmuo, kuri susitikai, yra tabai įžymus, pav. prezidentas, kardinolas, vyskupas ir pan. turi sustoti, pakelti kopurę, ir tik jam praėjus apsimauti.

Sveikinantis veido mina turi prikiti atsiems luomui. Pav. sveikinant viršūninkus veido mina turi būti rimta ir kukli, sau lygius — nuoširdi ir draugiška, žemesnius — linksma ir meili.

Pasiveikimimų yra koletas. Ka-

talikai laikydamos senojo papročio sveikinas sakydami: «Garbė Jezui Kristui» ir atsako: «Per amžius». Šie žodžiai yra rimčiausi ir katalikų visur vartojami. Jie tinka visiems: mokslininkui, galūnui, ir paprastam vardieniu. Be jų yra ir kitų pasiveikimimų: «aveiki», «Labas», ir tt.

Kiekvienas turi žinoti, kad yra nekultūriška sustojus su kuo gatvėje ilgai šnekėti, ir tuo būdu kliudyti kitiems eiti. Tačiau kartais yra reikalo, gatvėje susitikus pažįstama sustoti ir vieną kitą minutę šnekotėti. Tuo atveju reikia pasitraukti kad kitiems kelio neužstotų. Nenusižengsi padorumui jei eidamas gatve pro kuriuos namus, pamatęs savo draugą ar pažįstamą tarpdury arba pro langą žiūrint, pasiveikinsi ir jam visą, kita žodėlį praidamas pasakyti. Sustoti ir ilgai kalbėtis, arba šaukti pro langą iš tolo į praeinantį pažįstamą, būtų nemandagu. Jei gatvėje su kuo kalbant eitu pro šalį tavo pažįstama, akimirka pertrauk kalbą ir su juo pasiveikink.

Kai atsitiktinai stovi koks pažįstamas gatvėje ar tarpduryje pirmas turi jį sveikinti tas, kuris eina pro šalį. Vakare, prietemoje paprastai nieko nebesveikinama, nebent gimines, draugus ir draugas. Ši gero tono taisyklė niekad negali būti laikoma įžeidimu.

Kiekvienas katalikas būtina turi turėti galvoje šiuos dalykus:

1. Bažnyčioje niekuomet nesiveikinama ir nesikalbama.
2. Einant pro bažnyčią ar koplyčią kurioje yra laikomas Šv. Sakramentas, privalu vyrams pakelti kopurę, o moterims palinkti galvą ir pasiveikinti ten esanti Viešpatį.
3. Susitikus procesiją ar nabašniką lydint, taip pat reikia nusimauti kopurę. Nemandagu būtų panašiais atvejais rūkyti popirosas ar pypkė, taip nepagonyse nedaro.

ISIGYKITE ŠIUOS JUOZO STANKŪNO muzikos kūrinius:

Op. 1. Oi, sopa man širdį	(religinis duetas) su varg. pritar.
2. Mėnulio šypsona	(valsas fortepilonui)
3. Savanorių maršas	(forteponui)
4. Gyvenimo kova	(mirš. balso kvartetas)
5. Štai šiandien aukojam	(relig. solo vid. bals.)
6. Išvieio dafna	(mirš. chorui)
7. Linkaminkimės	(solo vid. bals.) su fortep.
8. Ecce Panis	(bažnt. mirš. chorui, a capella)
9. Ka mošute padarei?	(mėginoms duetas su fortep.)
10. Mišios sv. Jeronimo garbei	(mirš. chorui su varg. pritar.)
11. Skaudėjo širdis	(solo aukš. balso su fortep.)
12. Dainius	(" " ")
13. Vargingos tėvynės	(" " ")
14. Dvi Ave Marijos	(" " ")
15. Atgimstant	(kantata mirš. chorui) su solo Ten ir Baryt.
16. Sužydėjo	(duetas lyg. bals. su fortep.)
17. Scheroco	(forteponui)
18. Lietuviška Rapadija Nr. 1.	[forteponui]
19. " " " Nr. 2.	" " " "
20. " " " Nr. 3.	" " " "
21. Sodžiaus Garsai	[albumas I fortep.]
22. " " " " " "	[albumas II fortep.]
23. "pidvyriai"	[8-ju veiksmų operetė]
24. Sonata Nr. 1.	[forteponui]

Išvardinti muzikos kūriniai galima gauti pas autorių šiuo adresu: J. Stankūnas, caixa pošta) 4118, São Paulo, Brasil.

Bolševikai apie religijos padėtį Rusijoje

Sovietų bezbožnikų sąjungos pirmininkas E. Jaroslavskis vienoj savo pasikaitoj, kaip praneša «Kipa», pareiškė be kitko šitokias mintis: Kai socializmas apims ir kitas šalis, suprantama, religinių liekanų išrovimas paspartės ir mūsų krašte. Dabar jei mes ir kukliai skaidiuodami sakysime, kad mūsų krašte tikinčiųjų yra tik 30 procentų, tai tas jau sudarys apie 30 milijonų vien suaugusių. Pašalų spauda pranešė, būk mes savo penkmečio planu monome atiekti visiško religijos sunaikinimo. Ai nežinau, ar mūsų krašte yra toks trumparegiš, kurs manytų, kad religiją galima sunaikinti per penkerius metus. Prieš keletą metų mes kalbėjome, kad tebetiki tik seni žmonės ir moterys. Si paviršutinė nūnka pažūra padarė mums daug nuostolių. Iš tikrųjų mes žinome, kaip gali yra religija ir kaip daug naudos iš to yra pasėmę mūsų priešai. Bažnyčia atskirta nuo valstybės, bet tikintieji stengiasi įsiskverbti iš vidaus. Suprantama, nekarta už tuos bandymus jie yra baudžiami. Religiniai prietariai ilgai pasilieka darbininkų širdyse, nors tam priežastys ir seniai išnykusios. Pvz., Prancūzijoje nors ir buvo įvykusi revoliucija, tikybinis jausmas tebėra stiprus. Net dabar mes turime savo krašte daugiau kaip 10.000 tikybinių bendruomenių. Jei mes prileistume, kad 10 procentų Maskvos gyventojų yra tikinčiųjų, tai tas jau sudarytų 400.000 žmonių. Tačiau, be abejoj, tikinčiųjų skaičius yra didesnis. Religinį grupų įtaka negalima matuoti vien įregistruotomis religinėms bendruomenėmis, nes religiniai prietariai pasireiškia ir tose vietose, kur nėra nei bažnyčių, nei mosėjų, nei sinagogų. Mūsų veiklos centras, — kalbėjo bezbožnikų vadas, — yra planinga prieštikybinių propaganda, bet ji turi būti atargi; nekludyti pamaldų ir tuščiai neįžeidinėti tikinčiųjų.

OLANDU YVIAUSYBĖ

Kreipėsi į krašte esančias ivairias tikybų bendruomenes, ragindama, kad visi mokstųsi. Šiose dienose, sakoma vyriausybės rašte, reikalingas nuolankus maldaujantis kreipimasis į Aukščiausįjį, kurio rankose tautų likimas. Vyriausybė būsią malonu, jei arčiausiuose šventadieniuose susidarys bendra nuoširdi visų malda, prašant apsaugojimo nuo karo nelaimių, prašant išminties tiems kurie atsakingi dėl tautų likimo.

— Ispanijoje naminio karo metu raudonieji nužudė virš 6000 katalikų dvaešikių.

Pietų ašigalio užkariavimas

Amerikietis ašigalių tyrinėtojas admiralas Birdas greitai laiku antrą kart išvyksta į Pietų ašigali. Jo mokslinės ekspedicijos reikalams vyriausybė paskyrė 350.000 dolerių, o antra tiek sudėjo paskiri turtočiai ir bendrovės. Mat, Pietų ašigaly ir jo žemyne aptikta nepaprastai didelių gamtos turtų, todėl juo susidomėjo ivairios didžiosios valstybės. Bet Amerika nori jas pralenkti ir Pietų ašigalio plotus galutinai prijungti prie Jungtinių Valstybių. Pusė minėtos sumos skirta «Anžinojo ledo kreiserio» etatybai. Tai yra milžiniškas keturių ratų automobilio formos pastatas, 17 metrų ilgio ir 5 metrų pločio. Ratai turi 3 metrus skersmens, bet pastato vidus panašus į didelį laivą. Jis galės judėti sausuose ir plaukti vandeniu ir žliauti ledu bei ropoti per pusnyčius. Jo mažiausias greitis — 48 km. per val. Kuro jis gali pasiimti 10 000 kilometrų, apie 20 tonų įvairių reikmenų, 1 lėktuvą ir 28 žmones keleivius. Laivo — vežimo priešaky sėdės du oferiai ir vairininkai, toliau bus radi-

RELIGINĖ PADĖTIS AUSTRIJOJE

Laikraštis «Libre Belgique» pareiškė, kad dar prieš šį naująjį karą Austrijoje vengta atvirų persekiojimų, nenorėta daryti kankinių, neuždarinėta bažnyčių. Tačiau stengiasi jaunimą išimti iš Bažnyčios globos, uždarinėjant katalikų mokyklas. Veiklesni katalikai pasauliečiai nebelaikomi svarbesnėse su kultūriniu įtaka susijusiose pareigose. Nemažai katalikų nuosavybės esą konfiskuota.

Anglų laikraštis «Universe» praneša, kad kardinolas Innitzeris nuvyko į Tjefenthalio miestą teikti sutvirtinimo sakramentą, nacionalsocialistai užrakinę bažnyčios duris ir jo neleide kardinolas metę interdikta tai vietoje.

Censtakavos Sv. Marijos paveiklas išliko sveikas

Buvo pasklidę gandai, kad vokiečiai bombarduodami Censtakavos vienuolyną sudaugę koplyčią ir stebuklingąjį paveiklą. Vokiečiai norėdami tą pranešimą atitaisyti lėktuvų į Censtakavą nugalėto amerikiečių žurnalisto Lochnerį; kai jis grįžo, vokiečių nac.-socialistų partijos laikraštis, «Volk. Beobachter», buvo išspausdintas jo pranešimus, kad ir vienuolynas, ir koplyčia su paveiklu išlikę bombų nesugadinti. Tame pat laikraštis įdėtas ir Censtakavos vienuolyno viršūninko pareiškimas, patvirtinantis tą patį. Taip pat «Volk. Beobachter» dėjo atvaizdą, kaip prie stebuklingojo paveiklo rugs. 5 d. buvo laikomos pamaldos.

Sovietai pripažįsta prievatinę nuosavybę

Paryžius. Sulig gautomis žiniomis iš Rusijos, 7 d. lapkričio kai bus švenčiama 22 metų revoliucijos sukaktis, laukiama kai kurių senacijų. Tarp jų pirmoji eilė minima, kad bus pakelbta dekretas sulig kuriuo pripažįstama privati nuosavybė ir laisva vidaus prekyba. Kitas dekretas bus paskelbtas, sulig kurio turi teisės organizuoti privačios industrijos bendrovės. Kaip matyti iš šio pranešimo, kad Rusija socialinė ir ūkio srity visiskai atsisako komunistinės doktrinos Ir Rusija greitai laiku nieku nesiskirs nuo vadinamųjų buržuazinių, valstybių. Komunizmas baigia bankrutuoti vieną kartą ant visados.

siųstas, mokslininkų ir tarnautojų patalpos, o dar toliau — maisto, degamosios medžiagos ir kitokie sandėliai. Admiralas Birdas spaudos atstovams paaiškino, kad Pietų ašigalio srityje ypač į vakarus nuo 180-to meridijano, esančios labai palankios sąlygos trims amerikiečių kolonijoms įkurti. Tas vietas Birdas aptiko per pirmąją kelionę, o dabar dar daugiau jas ištyrė ir padarys šiam sumanymui pradžią. Pietų ašigalio srityse jau aptikta geležies, vario, aukso ir sidabro, taip pat randama kitokių brangių metalų ir mineralų. Pagaliau admiralas Birdas taip pareiškė: «Skaudu matyti ir girdėti, kaip tautos vienos kitas smaugia dėl žemės gabalo, erdvės, žaliavų ir net dėl tuščios garbos. Geriau jos tyrinėti dar neįstirtas ir neapgyventas žemės sritis, kuriose glūdi neišsivaizduojami turtai. Reikia nuo gamtos atkariauti tuos turtus, bet ne grobti juos iš kity žmonių. Daugiau darbo, pasiryžimo, ištvermės, o erdvės ir gėrybių visiems užteks».

Kas gieda -- dukart meldžiasi

NEGALIMA GRAŽIAI GIEDOTI BAŽNYČIOJE BE VARGONU

TAUTIEČIAI!

Mūsų garbė neleidžia, kad pirmojo ir vienišelio Lietuvos bažnyčioje visoje Pietų Amerikoje dirpintų kokia palaikė katarinką. Mes norime, kad joje galin gal gautų moderniški vargonai ir keltų mūsų dvasią maldai, vestų mūsų mintis į Dievą. Tik tokie vargonai pritinka mūsų, lietuvių, bažnyčiai!

KATALIKAI!

Kolonijos, Kapelionai, vykdydami Jūsų pageidavimus, tokius vargonus yra Jūsų bažnyčiai jau užsakę. Po dienos kitos jie jau bus pastatyti bažnyčioje. Tai bus tokie vargonai, kokius Jūs norėjote, kokius Jūsų bažnyčia yra verta. BUS MODERNIŠKIAUSI VARGONAI S. PAULO MIESTE. Nepaisant to, kaina yra reklaminė, nes vargonus, kurie kainuoja 120 kontų, fabrikas pardavė už 65 kontus.

DABAR TARKITE SAVO ŽODI IR JŪS! **65:000\$000 --- didelė suma.**

Vienam ji būtų nepakeliamą, tačiau visiems ji yra tik monoklektis. Aukokime kiekvienas savo dalį — daugiau ar mažiau, kaip kuris išgalime. Mažiausia,

PASKIRKIME BENT VIENOS DIENOS UŽDARBĮ kas mėnuo, kol baigsite išmokėti skolą. Kas daugiau uždirbame, daugiau aukokime. Kas milą — tai milą, kas dešimtinę — tai dešimtinę, kas šimtinę — tai šimtinę, o kas kontą — tai jau visą kontą.

A T S I M I N K I M E: Neturės teisės susipraturti su lietuvių kataliku savęs laikyti tas, kuris liks kur čias savo bažnyčiai reikalingas. Dievas su juo!

VARGONAI TARNAUS JUMS VISIEMS IR VISOMS BUSIMOMS KARTOMS.

TODĖL VISI, VISI, VISI

AUKOKIME VARGONAMS!

CHIROMANTE

MME. SEDEFA

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“ Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srityje. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua Sao Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576 SĂO PAULO

SVIESA

GAUNAMA SIOSE VIETOSE:

Redakcijoje: Convento S-to Antonio do Pary, Villa Zelinoje pas kun. Ragafinska, rua Sete 58 ir pas platintojus. Mieste gaunama: Largo da S6 prie laikrodžio, prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Luz stotyje, Rua José Paulino ir kampas rua Couto de Magalhães. Bom Retire: Rua Aymores ir kampas rua Carmo Cintra, kioske rua José Paulino ir kampas Silva Pinto, Lapoje kioske prie stoties, Villa Anas lazijoje — Rua Omacan, Kiri lausko krautuvėje, Canindê: Rua Canindê, 478, ir pas Skorupski. Mokoje: — kampas rua da Mooca ir av. Paes de Barros kioskoje ir Rua da Mooca, 1721.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausias foto srities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas. Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus. RUA SILVA TELLES, 5 (netoli šv. Antano bažnyčios)

Lietuvių

Jaunime,

Dėykit gražiai pasitūsus rūbus. Siuvami sulig naujausių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir paltai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau.

PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52
Villa Bella.

Dantistė LEVKOVIČ

Su ilga praktika Europoje ir čia, Săo Paulo, gydo dantis be jokio skausmo, traukia taip pat be skausmo už 5\$000, įveda parcelano ir sidabro plombas už 10\$000 su pilna garantija.

R. Silva Pinta 264.

Medžio apdirbimo dirbtuvė

Siuo pranešama, kad lietuvis

M. KIRILAUSKAS

atidarė Villa Prudentėje Rua Cor. Pacheco Chaves, 90-a (tel. 3-0418) medžio apdirbimo dirbtuvę, kurioje galima užsakyti medžio įvairius išdirbinius. Lietuviams daroma didelė nuolaida.

PREFERIDA!

Kas nori tapti tūrtingu, tesikreipia į loterijos namus „Preferida“. Ten garantija pilna.

DARZAI IR ŪKIAI

Netoli stoties Carvalho de Araujo, suburbio Central do Brasil parduodame geriausios žemės daržams ir nedideliems ūkiams žemę apangusi mišku. Yra pakankamai vandens. Žemės kaina — tik 300 — 400 rejsų kvadratinis metras. Geri keliai ir arti esančios stotys duoda galimybės užvesti paukščių ūkį, verstis daržininkyste, kitokių kultūrų auginimu ir įrengti polsio namus.

Sklypai nuo 10.000 metrų išimokėjimui pradedant nuo 50\$000.

Savininkas: Cia. de Agr. Imigração e Colonização.

Pardavimų Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-4549, S. Paulo. Sekmadieniais ir šokiadieniais ištisa savaitę galima teirautis vietoje, krautuvėje prieš Carvalho de Araujo stotį pas ANTONIO KIRSTEN.

Traukiniai iš stoties Norte taicina: 7,54, 9,05; 10,04 11,10; 12,14; 14,30.

Iregistruota nr. 45 iš 10-12-38, trečioje apylinkėje.

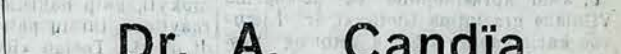
Vaistinė Dom Bosco

Savininkas Juozas Lukoševičius

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsienių. Taip pat yra parfumeria. Kainos minimalios.

Lietuviams daroma nuolaida!

Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga
Tel.: 3-0100

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS: TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniškas), SIFILIS Greitas ir moderniškas gydymas.

Priėmimas nuo 9—12 ir nuo 2—7. Sekmadieniais 11—12. Lengvos mokėjimo sąlygos.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218. Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

D-ras A. Jazara Snega

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.)

Vidaus, veneros ir moterų ligų specialistas. Chirurgija. Priėmimas nuo 9—12 v. ryto ir 3—7 v. v. LADEIRA PORTO GERAL, 12, 2° andar salės 4 ir 5. (kampas rua Boa Vista e 25 de Março). Gyv. butas ten pat 5 aukšte. Telef. 2—5068

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS
Gera žinoma visiems lietuviams
RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,
Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrų — antrą siuvyklą, prie stoties Luz. Ten yra ir gyvenamasis butas.

Rua Conceição, 11

M. M. KOGANO LABORATORIJA

MEDECINISKAS ISTYRIMAS: Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų. Sifilio ir gonorėjos nustatymas.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas. Priėmimo valandos nuo 9—12 ir 3—7. Sekmadieniais 10—1

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOKATAS

[Diplomuotas Săo Paulo fakulteto] Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės) pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolių išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai. Raštinė: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak. Kalba lietuviškai.

Aukokime Vargonams!

Vargonai jau parvežti. Jiems išmokėti reik pinigų. Dėkim visi reisa prie reiso ir nepajusim, kaip be didelių sunkumų atliksim savo pareigą. Todėl visi aukokime vargonams!

ŠVIESA

DEL MŪSU INFORMACIJOS

Politinio gyvenimo įvykiai vyks ta žaibo greittumo. Juose orientuotis nėra lengva nevien oliniam žmogeliui bet ir vadinam inteligentai.

«Sviesa» stengiasi tuos įvykius patiekti koki jte litikrų buvo. Mes nepasidavėm niekados pagundai kraipyti faktus vien dėlto, kad mums ar mūsų skaitytojams jie gražesni laikrai pyti atrodyti. Laikraštis tada avstotų savo rimtumo ir ir virstų pigia agitaciniu lapeliu. Objektvius stebėtojas turi pripažinti, kad «Sviesa» politinio gyvenimo sukuryje mokedavo skirti gaudus nuo tikrovės, ir įsümet laikiesi linijos, kurį arčiau tiesos. Mes sensacijų nesivaikome.

Pastarajame «Ryto» nr. mes barami, kam aprašinėjame su džiaugsmu Vilniaus gražinimą Lietuvai, ir Lietuvos kariuomenės žygi į istorinę Soetinq.

Ten pat mes išvadinami nemokšomis, nesuprantačiais dabartinių įvykių prasmės. Is ylo neaiškiaus rašto gali ma nuspėti, kad «Sviesa» yra dėl to kalta, kad ji nepagarbino Stalino ir ne pranešė savo Skaitytojams, kad Rusija verđianti Vokietiją gražinti Lietuvai Klaipėdą.

Nemanome gindyti su nieku, talgi ir su «Ryto» rašytojais dėl to, kas turl daugiau politinės nuovokos. Mes žinias imame iš pasaulinių agenturų. Žinoma, joms nenuslyginti su «Ryto» politiku išmintimi. Tačiau kuogi čia mes kalti? O dėl tariamo nesorientavimo, tal mes tuose įvykiuose orientu jamės trgi ne pagal «Ryto» liniją. Mums visos diktatūros — juoda, raudona geltona ar dar kitokja — yra barbari jos lekanos, trypančios žmogaus asmens ir jo sąžinės latsvę, mindžiojančios įgimtasias teises, skelbiančios jėgos pirmenybę prieš teisę, pagalinau, yisios jos kruvinos ir todėl kultūringiems žmonėms atmesinos. Taigi, nepriimti na nę Kremliaus diktatūra, tipinga azijatiškojo chaoso apraška. Vilniaus gražinimas Lietuvai nėra kokia rūšų ualonė, o jų pareiga išplaukianti iš 1920 metų liepos mėn. 12 dienos sutarties. Jie uteko daugiau nepadare, tik auq autarti įvykdė. Reikia pasakyti, labal siauruose rėmuose, nes ne visas Lietu vos žemes, sutartimi nustatytas sugrazino. Antra, brutaliu imperjalizmu, grašindami patiekė ultimatyvio pobūdžio reikalavimus priimti jų ginkluotas jėgas ir tuo būdu pažeidė patią mūsų tautos ir kitų silpnųjų tautų nepriklausomybę. Gi dėl Klaipėdos reikalavimo gražinti Lietuvai, tal mes taip pat ne žinome, kad Stalinas vokiečius verstu tatal iš meilės Lietuvai padaryti. Pa galiau, šiuos gaudus atšaukė Lietuva, Vokietija ir pati Rusija. Jei «Rytas» turi kitokių, tikslesnių informacijų, prašytume jas paskelbti. Jeigu Rusija ir verstu Vokietiją, tal Klaipėdą pasiutų pati, kaip pasiėmė Estijos ir Latvijos aostas. Plėšikai nėra duosius. Kaip «Ryto» rašytojai mato, mes šiek tiek susiorientuojame politinėse painia vosc. O dėl to, kad mes nemušėme kakta žemės ir prieš Stalina parpuolę nesakėme «Saleu Aleikum», tal jau mūsų skonio dalybas. To mes niekad prieš jokį diktatorių ir kraugerį neda

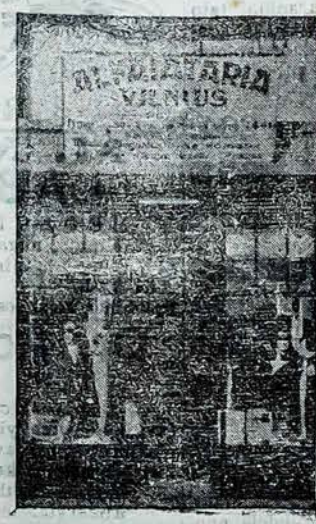
rysime. Iš antros pusės, «Rytas» savo žurnale galėjo pats tai padaryti — ko dėl jis būtina nori kad mes savo piraitais jam iš ugnies išimtume kaštonus? Nemanome, kad toks beprasmiškas ir be jokio pagrindo kabinejimas sudarytų «Ryto» programos dalį. Graičiau tal buvo neapgalvoias pasikarščia vimas. Mes galėtume taip pat ši ta pasukyti dėl «Ryto» turinio, del nežmoniškos ir visai nepakenčiamos lietuvių kalbos su perleto šimtmečio žodynu ir rusų sintakse, tačiau mes to nedarėme ir nedarysime, nes nenorime lietuviškam žodžiui nė iš tolo kenkti, kadan gi jis ir taip iki valios sunkenybių čia turi.

OLAntra, to nedarome ir dėl to, kad mes taip pat esame prisidėję prie tos pačios deklaracijos, po kuria yra ir «Ryto» parašas. Be to, kas nori kitus mokyti, kaip politinės apžvalgos yra rašytinos, turėtų pats bent vieną pavyzdį duoti. Tačiau «Rytas» nuo to susilauko. O mums rodosi, dėl to būtų daug naudos. Nėra abejonės, kad didelės politinės projekcijos «diplomatai» paskelbtų «revoliucijas Vakarų demokratijose ir jas su visomis imperijomis ir kolonijomis, o taip pat ir su visu Babaltiju ir kitais paviečiais prijungtu prie Maskvos — Berlyno sąjės. Padidėję ir matinėskos Raseijos nedidelė teritorija... Nors tatal ir nebūtų tiesa, bet laikraštis atliktų savo pareigą, kaip ją suprant «Rytas»: jokios žinios labai patiktų keletai skaitytojų, jie ta laikraštį apšauktų geriausiu teisingiausiu žurnalu ir kitokios gėrybės iš to būtų. Pasisa kome: kad ir labai viliojančių mirazų tikrovės kraipymas duoti, mes šiuo ke liu neisime — tai būtų nuikaltimas spaudos etikai.

Iš viso šio nekorektiško «Ryto» užsiuolimo matyti stoka geros valios jo rašytojams, anot tos portugalų patarišės: «Quem não tem cão, caça com gato».

REDAKCIJOS ATSAKYMAS.

p. V. J. B. Tamijos korespondencija "Kaskimės apkasus, nes «Momento» korespondentas «skelbia karą», dėl vietos stokos netilpo.

SPORTAS

Pereito sekmadieno futbolo rungtynių rezultatai:

Corinthians Paulista 1 x São Paulo 0
Palestra 4 x Portuguesa de Esp. 1
Juventus 2 x Portuguesa Santista 0
Commercial 2 x Espanha 2

CORINTHIANS PAULISTA 1 x SAO PAULO F. C. 0

Pereita sekmadienį, įvyko Corinthians aikštėje (vadinamoji fazendinha), São Paulo miesto futbolo varžybų pirmenybės. Į šias rungtynes buvo suvažiavę daug žmonių, iš visų miesto kampų. «Sanpauliečiai» buvo pasiūošė šias rungtynes laimėti, ir nuversti stovinti nuo pirmos vietos. Corinthians jau išėilės link treči metal (tri-campeão). Geriausias «corinthiano» centro puolėjas Telėjo, po 14 minučių kovos, įkerta smarkiu ir apgaulingu smūgiu pirmąją įvartį. Vartininkas (Caxambu), nežinojo kokiu būdu liko nugalėtas. Antra įvartį, imusį pušiau dešinišis puolėjas Servilho, prasimusęs pro gynėjus, smarkiu ir taikiu smūgiu įmuša į vartus, bet teisėjas neįmatęs, atrodo

Ieškomi:

«Gauta žinių, kad Jungt. Amerikos Valstybėse, Worcester mieste mirė PRANAS TENKEVIČIUS arba Tenkus, kurio sesuo Morta Tenkevičiūtė gyv. Pietuvoje gavo velionies brolio Jonas Tenkevičius gyv. Brazilijoje, kuriam taip pat priklauso paliki mo dalis. — Siuo reikalu Jona Tenkevičius yra prašomas atsilankyti darbo valandomis į Lietuvos Konsulatą, Rua Aureliano Coutinho, 88. S. Paulo. Kazys, sūn. Jurgio, Jasionis, Fe liksas ir Kazys, sūn. Kazio, Jasioniai ir Povilas, Mykolas, Alfonsas ir Damininkas Kraunevičiai. Jie visi kartu atvyko į Braziliją 1926 m. ir gyvena São Paulo Estade.

Kas žino ieškomųjų gyv. vietos adresus arba apie jų likimą, Konsulatas prašo pranešti šiuo adresu: Consulado da Lituania, São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

NETURI PINIGŲ? REIKIA GERO KOSTIUMO?

Tad nieko nelaukdamas kreipkis siu vvyklon

„VILNIUS“

Matriz: Rua da Mooca, 3027. Tel. 2-8854.
Filial: Pr. Julio Mesquita, 60 Tel. 4-5015. (prie pat Av. São João)

Kur pasišūdinsi geriausios medžiagos eilutę, mokėdamas į mėnesį po 20\$000. O taip pat čia gausi neperšlampamą apsiaustą [capa] tokiomis pat sąlygomis.

kad buvęs be skėnių, ir mane kad sviedinys pro šalį išėjęs. Tai ir nekaitė jmuštu įvartį. Taigi ir šios rungtynės baigėsi «corinthiano» naudai. Šios rungtynės buvo visų laukiamos. «Sanpauliečių» laimėjimo. Nes Palestra Italia ir Portuguesa de Esporitas abi stovėjo antroji vietoj.

Corinthians žaidėio sąstatu:

Joel
Jango e Dedão
Sebastião, Brandão e Munhoz
Lopes, Servilho, Telėjo, Joane e Carlinhos.
São Paulo sąstatas buvo žitoks:
Caxambu
Anibal o Iracino
Fioroti, Ponz o Lyzandro
Mendes, Armandinho, Elysis, Carieca o Paulo.
Apačioji paduodame lentelė su pralaimėtais taškais.

GUARANI 3 x FLUMINENSE 2

Campinas. Pereita sekmadienį įvyko su Campinas miesto čempionu Guarani stiprios futbolo rungtynės su buvusiu Rio de Janeiro čempionu Fluminense. Šias rungtynes laimėjo Guarani 3 x Fluminense 2.

SAO PAULO MIESTO FUTBOLU ČEMPIONATO LENTELE:

Vieta:	Pralaimėtų taškų
1 — Corinthians Paulista	4
2 — Palestra Italia	8
3 — Portuguesa dos Esportes	10
4 — S. P. R. (anglezos gelf.)	11
5 — Santos F. C.	15
6 — São Paulo	17
7 — Juventus	18
8 — Commercial	21
9 — Hespanha	21
10 — Portuguesa Santista	22
11 — Ipiranga	27

Antrųjų komandų lentelė:

Vieta:	Pralaimėtų taškų
1 — Corinthians Paulista	9
2 — Portuguesa de Esportes	8
3 — S. P. R.	10
4 — Portuguesa Santista	12
5 — Palestra	13
6 — São Paulo	17
7 — Santos	19
8 — Commercial	20
9 — Juventus	22
10 — Ipiranga	23
11 — Espanha	24

Rio de Janeiro miesto futbolo rezultatai

Botafogo 4 x Bom Sucesso 0
Flamengo 4 x Bangú 0
Vasco da Gama 5 x America 1

Rio de Janeiro miesto futbolo čempionato lentelė:

Vieta:	Pralaimėtų taškų
1 — Botafogo	10
2 — Flamengo	11
3 — São Cristovam	14
4 — Fluminense	17
5 — Vasco da Gama	21
6 — America	23
7 — Bangú	25
8 — Madureira	27
9 — Bonsucesso	28